

2025. gada 3. ceturksnis

Finanšu veselības avīze

Reinis Jansons

Swedbank Finanšu institūta vadītājs

Finanšu (ne)pratība skolās

Katra cilvēka personīgā izaugsme veidojas saistībā ar to, kādā vidē viņš dzīvo un ko apgūst mācoties. Arī spēju pārvaldīt savas naudas lietas apgūstam no apkārtējiem, pamatā ģimenes, un nedaudz arī skolā. Septembrī Latvijas Bankas, Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas un Finanšu nozares asociācijas kopīgi veidotajā konferencē tika iezīmēts, ka lielākā ietekme uz finanšu prātību rodas ģimenē. Sabiedrībai kopumā nav spīdoši panākumi prasmē apieties ar saviem naudas līdzekļiem, ko atspoguļo dažādi finanšu prātības un veselības mērījumi. Konferencē tika minēts apzīmējums "viduvējība" attiecībā uz finanšu prātību, līdz ar to skola būtu tā vide, kur viduvējību transformēt uz izcilību. Tomēr Latvijas Bankas veiktais pētījums par sociālo zinātņu skolotāju finanšu prātību iezīmē nepatīkamu ainu, jo finanšu un ekonomikas tematu skolotāju finanšu prātības līmenis ir zemāks nekā vidēji sabiedrībā. Tas rada zināmu izaicinājumu, lai izkļūtu no viduvējības spirāles.

Latvijas iedzīvotāju finanšu nākotne – izglītība, uzkrājumi, drošība

12. septembrī Saeimā notika konference "Finanšu prātība Latvijas iedzīvotāju ilgtermiņa pārticībai un drošībai", kuru kopīgi rīkoja Latvijas Banka, Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija un Finanšu nozares asociācija. Tajā tika analizēti galvenie jautājumi, kas ietekmē mūsu sabiedrības finanšu veselību, un meklēti risinājumi, kā panākt lielāku drošību un pārticību nākotnē.

Īpaša uzmanība tika pievērsta jauniešu zināšanām. Pētījumi rāda, ka skolēnu finanšu prātības līmenis jau gadiem neuzlabojas – 2025. gadā 9. klašu vidējais rezultāts finanšu prātības aptaujā bija 12,3 punkti no 20 (2015. gadā – 12,2). Teju visi jaunieši izmanto finanšu pakalpojumus (85 % ir karte, 80 % – konts, 65 % maksā, izmantojot telefonu), un 80 % no kabatas naudas veido uzkrājumus, taču vairāk nekā trešdaļa atzīst, ka skolā par finanšu tēmām nemācās vispār. Tas atklāj nepilnības izglītības sistēmā un liek domāt par praktiskākiem risinājumiem, kas dotu pārliecību, pieņemot lēmumus ne tikai par ikdienas tēriņiem, bet arī ilgtermiņa uzkrājumiem.

Diskusijas apliecināja, ka šis jautājums ir cieši saistīts ar nākamo lielo tēmu – pensijām. Latvijā vairāk nekā 30 % pensionāru dzīvo, nākotnē ņemoties zemu ienākumu risku, un prognozes rāda, ka pensiju aizstājamība turpinās samazināties. Īpaši sarežģīta situācija ir vientuļiem senioriem pēc 74 gadu vecuma, kā arī cilvēkiem, kas pārsnieguši 80 gadu sliekšni, jo šajās grupās pensijas ir būtiski mazākas. Tas nozīmē, ka bez papildu uzkrājumiem vecumdienās nāksies samierināties ar zemāku dzīves līmeni.

Tāpat konferences akcents bija iedzīvotāju drošība digitālajā vidē. 2025. gada pirmajos astoņos mēnešos četrās lielākajās Latvijas bankās tika reģistrēti gandrīz 4500 krāpšanas gadījumu, kuros iedzīvotāji zaudēja vairāk nekā 7,8 miljonus eiro. Bankām ir izdevies novērst vēl gandrīz 12 000 mēģinājumu, aizsargājot vairāk nekā 8 miljonus eiro. Lielāko daļu šo gadījumu veido telefonkrāpšana un interneta ieguldījumu shēmas, bet draudi kļūst arvien sarežģītāki. Latvijas Bankas mērījumi parāda, ka digitālā finanšu prātība šobrīd vērtējama ar 4,6 punktiem no 10, un viszemākie rezultāti ir jauniešiem 18–19 gadu vecumā, un cilvēkiem ar zemāku izglītību.

Šīs trīs tēmas – zināšanas, uzkrājumi un drošība – ir cieši saistītas un kopā veido Latvijas iedzīvotāju finanšu nākotnes pamatu. Konference apliecināja, ka sabiedrības, finanšu nozares un politiķu kopīga rīcība ir priekšnoteikums tam, lai šis pamats būtu stabils un kalpotu iedzīvotāju ilgtermiņa pārticībai.

Ar rezultātiem un prezentācijām vari iepazīties [Latvijas Bankas tīmekļa vietnē](#).

59 %

respondentu
vairākas reizes
mēnesī satraucās
par savu finansiālo
stāvokli

Latvijas iedzīvotāju lielākais stresa avots – nauda un veselība

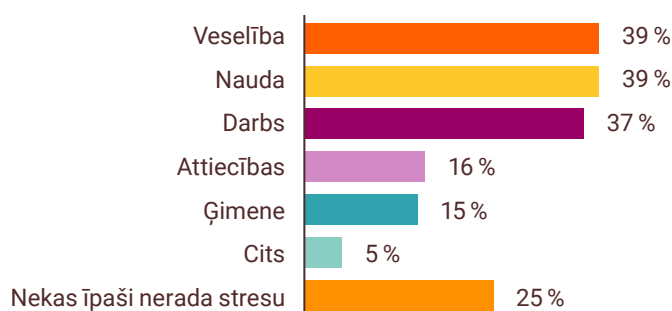
Iedzīvotāju trauksmes līmenis par finansēm

Swedbank Finanšu institūta jaunākais pētījums atklāj, ka 39 % Latvijas iedzīvotāju par lielāko ikdienas stresa avotu uzskata naudu un veselību.¹ Sabiedrībā ir pieaudzis ne vien trauksmes līmenis par naudu, bet arī tā intensitāte – 59 % respondentu (pretstatā 52 % 2020. gadā) atzīst, ka par naudu raizējas vairākas reizes mēnesī, tostarp 19 % – pat katru dienu. Visvairāk par naudu satraucas jaunieši, īpaši vecumā no 18 līdz 29 gadiem, kā arī cilvēki ar zemāku izglītību, mazākiem ienākumiem un nepilngadīgiem bērniem. Tikai neliela daļa (13 %) salīdzinoši droši apgalvo, ka par savas māsaimniecības finansiālo situāciju nesatraucas nekad.

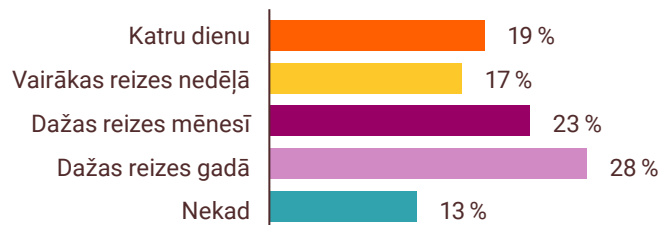
Vērtējot savu finansiālo situāciju, iedzīvotāji norāda, ka pēdējo sešu mēnešu laikā ne vien izjutuši uztraukumu un nemieru par naudu, bet arī piedzīvojuši grūtības uzkrāt naudu ilgtermiņa mērķiem (34 %), izjutuši vainas apziņu par naudas tērēšanu nesvarīgām lietām (31 %) un diskomfortu, dzīvojot no algas līdz algai (28 %).

¹ Swedbank Finanšu institūta 2025. gada pētījums veikts sadarbībā ar Snapshots, kurā aptaujāti 1005 Latvijas iedzīvotāji vecumā no 18 līdz 74 gadiem.

Kurš/-i no minētajiem faktoriem Jums ikdienā rada stresu?

Cik bieži Jūs raizējaties/uztraucaties par savu vai savas māsaimniecības finansiālo situāciju?

Metodes stresa pārvarēšanai

Lai mazinātu satraukumu par finanšu jautājumiem, taktikas ir dažādas. Visbiežāk Latvijas iedzīvotāji pievēršas praktiskām lietām, kam ir tieša ietekme uz naudas plūsmu – rūpīgi plāno personīgo budžetu (34 %), mēģina rast iespējas palielināt ienākumus piepelnoties (27 %) vai gūst mieru no apziņas par iepriekš izveidotiem uzkrājumiem neparedzētām dzīves situācijām (23 %). Daļa šīs darbības kombinē arī ar emocionālās labsajūtas stiprināšanu, pievēršoties saviem hobijiem (26 %),

TOP3 metodes stresa pārvarēšanai

klausoties iemīļotu mūziku (15 %) vai sportojot (13 %). Krietni retāk tiek domāts par pievēršanos sevis attīstīšanai, apgūstot jaunas prasmes, kas varētu palīdzēt mainīt pašreizējo finansiālo situāciju (16 %), pieejamo apmācību apzināšanai (5 %) vai profesionāla padoma meklēšanai (2 %).

“Pētījuma rezultāti apstiprina – jo sakārtotākas naudas lietas, jo biežāk cilvēki attiecībā uz naudu izjūt iedrošinājumu un mērķtiecīgumu. Tie, kuri regulāri plāno budžetu un ir spējuši izveidot uzkrājumus, ir parūpējušies ne vien par iespēju būtiski mazināt ikdienas stresa līmeni, bet arī krietni cerīgāk raudzīties nākotnē. Faktiski savu naudas lietu sakārtošana šodien sev līdzī nes lielāku mieru un arī spēju drosmīgāk izmantot dažādas izaugsmes iespējas. Turklāt nauda cilvēku apziņā nav tikai apmaiņas līdzeklis, bet arī emocionāls un motivējošs faktors, kas ietekmē ikdienas lēmumus un arī attiecības ar citiem,” secina Swedbank finanšu pratības jomas vadītāja Evija Kropa.

► Vairāk lasiet šeit

Pensiju 2. līmenis – zināšanas un rīcība

Pensiju 2. līmenis Latvijā darbojas jau vairāk nekā 20 gadus, tomēr daudzi joprojām nezina, kā tas īsti funkcionē. Aptaujas rāda, ka tikai trešdaļa iedzīvotāju spēj pateikt, cik liela daļa algas ik mēnesi tiek novirzīta šajā līmenī. Lielākā daļa to nezina, lai gan summa ir būtiska – 5 % no bruto algas.

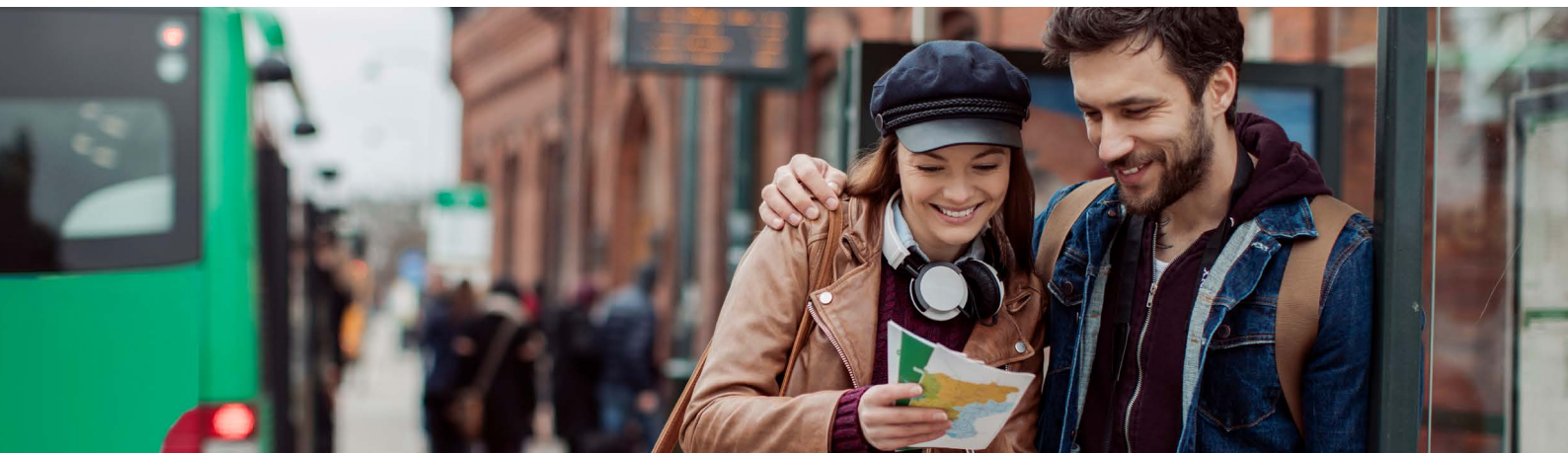
Zināšanas par pensiju pārvaldītājiem ir labākas. Astoņi no desmit iedzīvotājiem zina, kas pārvalda viņu uzkrājumus, un ceturtā daļa šo informāciju ir pārbaudījuši pavisam nesen. Tomēr jauniešu vidū informētība joprojām ir vāja – paradoksāli, jo tieši jaunībā izvēle par aktīvāku plānu var sniegt lielāko ieguvumu nākotnē.

Pieredze ar plānu maiņu ir dažāda. Divas trešdaļas reiz jau ir mainījuši savu pensiju plānu, tomēr teju puse joprojām atrodas vecumam neatbilstošā. Trešdaļa to darījuši, lai plāns labāk atbilstu viņa dzīves posmam, līdzīgs skaits – pēc bankas vai pārvaldītāja piedāvājuma. Vēl trešdaļa plānu mainījuši paši, meklējot izdevīgāku stratēģiju.

Nākotnes skatījumā sabiedrība dalās. Gandrīz puse paļaujas uz pensiju 2. līmeni kā ienākumu avotu, taču vairāk nekā puse ir nobažījušies par valsts spēju nodrošināt pensijas. Trešdaļa vispār neplāno veidot papildu uzkrājumus, bet pārējie izvēlas dažādus risinājumus – visbiežāk pensiju 3. līmeni, dažkārt arī ieguldījumus finanšu tirgos vai ienākumus no nekustamā īpašuma.

► [Vairāk lasiet šeit](#)

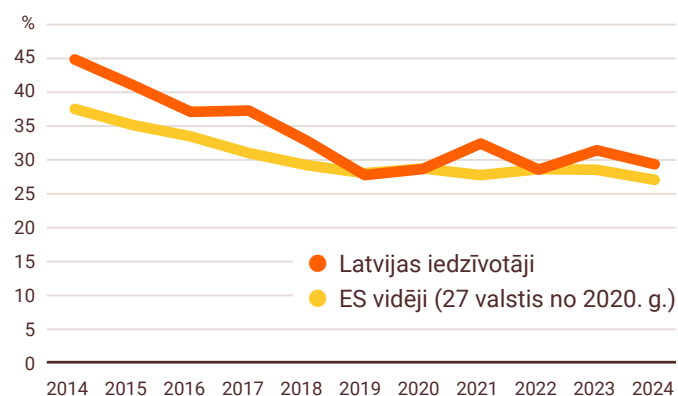
Ceļošana – prieks vai finansiāls izaicinājums?

Atvaļinājums daudziem saistās ar ceļošanu, un pēdējo 10 gadu laikā Latvijas iedzīvotāju iespējas šajā ziņā būtiski ir palielinājušās. 2014. gadā vismaz vienu nedēļu atpūtai ārpus mājām varēja atļauties pavadīt 55 % iedzīvotāju, bet 2024. gadā – jau 71 %, kas pietuvojās Eiropas Savienības vidējam rādītājam – 73 %. Tātad pagājušogad mazāk kā trešdaļa sabiedrības atzinuši, ka nedēļu ilgs atvaļinājums ārpus mājām nav pa spēkam ģimenes maciņam.

Swedbank Finanšu institūta veiktie pētījumi rāda, ka 71 % cilvēku atzīst – viņu izdevumi atvaļinājumā pieaug, un 42 % pēc ceļojuma izjūti finansiālu nožēlu. Piektā daļa jeb 20 % iedzīvotāju atzinuši, ka devušies ceļojumos, mājās atstājot nenokārtotas saistības vai parākus. Tas liecina, ka reizēm ceļošanas kāre ir daudz spēcīgāka par rūpību maksājumu veikšanā, riskējot ar finansiālām grūtībām ilgākā laikposmā, kad, atgriežoties ierastajā ikdienā, jātiek galā gan ar atstātajiem parādiem, gan atvaļinājuma laikā radītajiem papildu tēriņiem. Vienlaikus redzama sabiedrības noturība – augstā inflācija, pārtikas cenu pieaugums lielveikalos, nesenā energoresursu krīze un citi ekonomiskās situācijas radītie izaicinājumi, kuru ietekmē būtiski augusi dzīves dārdzība, tomēr neietekmē ceļošanas plānus gandrīz trešdaļai Latvijas iedzīvotāju. Dzīves dārdzības iespējām ceļošanas plānus visbiežāk nav mainījuši jaunieši, Rīgas iedzīvotāji un cilvēki ar ienākumiem virs 1000 eiro uz vienu ģimenes locekli.

Swedbank Finanšu institūts atgādina: lai arī reizēm varētu šķist, ka ceļošana ir akūti nepieciešamā terapija, lai mazinātu stresu cīņā ar ikdienas rūpēm, ilgtermiņā tas tikai palielina finansiālo un emocionālo spiedi. Piemērotāka stratēģija būtu pamainīt notikumu secību – vispirms sakārtot savu finanšu ikdienu un ceļojumu atstāt kā pelnītu atlīdzību.

**Nespēja atļauties apmaksāt vienas nedēļas
ikgadējo atvaļinājumu prom no mājām**

Eurostat

Izmaksas, bērnam sākot skolas gaitas, un finanšu padomi viņu vecākiem

Tuvojoties septembrim, ģimenes aktīvi gatavojas jaunajam mācību gadam. Īpašs satraukums ir vecākiem, kuru bērni pirmo reizi dodas uz skolu. Swedbank Finanšu institūts veica ikgadējo skolas lietu cenu apsekojumu, kas atklāj, ka pirmklasnieka sagatavošana skolai izmaksā no 100 līdz 120 eiro. Lai gan sabiedrībā ir iesakņojies uzskats, ka gadu no gada skolēnu sagatavot skolas gaitu uzsākšanai un jaunajam mācību gadam kļūst arvien dārgāk, skolas lietu cenas veikalos ļauj secināt, ka cenu līmenis pēdējo piecu gadu laikā ir bijis diezgan stabils. Jāprecizē, ka cenu apsekojumā tiek aplūkotas lētākās kancelejas preces, soma, sporta un svinību tērps, līdz ar to šī summa vērtējama kā absolūtais minimums jeb "budžeta pirmklasnieka komplekts". Augstākas kvalitātes preces maksā dārgāk, bet arī kalpo ilgāk. Tomēr pirmklasnieku vecākiem pastāv vislielākais risks pārtērēties – tā kā šis ir jauns posms kā

vecākiem, tā bērniem, daļa pirkumu var būt drīzāk emocionāli, nevis racionāli nepieciešami. Tāpēc ieteicams sadalīt pirkumus – mācību gada sākumā iegādāties nepieciešamo minimumu un gada laikā to vajadzības gadījumā papildināt.

Pētījumā tika arī salīdzinātas skolas gaitu uzsākšanas izmaksas Baltijas valstīs: Latvijā bāzes vajadzības tika segtas ar 120 eiro, Lietuvā izdevumi sasniedza ap 370 eiro (skolas formu un darba burtnīcu iegādes dēļ), savukārt Igaunijā skolas preču sākuma komplekta saraksts ir mazāks, tādējādi arī kopējās izmaksas bija zem 100 eiro robežas.

Galvenais ieteikums vecākiem būtu plānot šīs izmaksas laikus, izmantot tirgotāju piedāvātās sezonālās atlaides, kā arī – saglabāt līdzsvaru starp vēlmēm un finansiālajām iespējām.

► Videomateriāls pieejams šeit

Plānojiet
skolas preču
iegādi laikus

120 €
Latvijā

Skolas gaitu uzsākšanas
izmaksas Baltijas valstīs:

~370 €
Lietuvā

<100 €
Igaunijā

Swedbank jauniešu meet-up: kopā apgūstam finanšu gudrības

10. septembrī jauniešu vidū populārā kafijošanas vietā "Caffeine" notika pirmais Swedbank rīkots jauniešu meet-up, kura laikā ap 70 dalībnieku iedziļinājās finanšu veselības jautājumos, pārbaudīja zināšanas interaktīvā viktorīnā un uzklausa praktiskus padomus par finanšu plānošanu.

Ar ieteikumiem jauniešu finanšu veselības uzlabošanai dalījās Swedbank Finanšu institūta vadītājs Reinis Jansons, prezentācijā uzsverot, ko nozīmē drošas finanses un kā tās būtu jāveido. Dalībniekiem bija iespēja pārrunāt sev aktuālos jautājumus ar mūsu atsaucīgajiem finanšu konsultantiem, kā arī iepazīt Swedbank pakalpojumus jauniešiem, par kuriem stāstīja jauniešu segmenta vadītāja Guna Vaišļa.

Par pasākuma enerģiju un pozitīvo gaisotni parūpējās arī atraktīvie viktorīnas vadītāji – Nansija Garkalne un Toms Putniņš. Liels paldies ikvienam dalībniekam par aktīvu iesaisti un atsaucību – bija prieks satikt tik daudz zinātkāru jauniešu,

kuri vēlas attīstīt savas finanšu prasmes! Nākamais jauniešu meet-up, kas plānots jau oktobra nogalē, būs veltīts investīciju tēmai – tajā aplūkosim, kā gudri sākt investēt un kā pieņemt pārdomātus lēmumus savas nākotnes labā.

Bērnu dienas nometnes "Naudas laboratorija"

Swedbank Finanšu institūts sadarbībā ar biedrību "Lidomas" jau ceturto gadu organizēja izglītojošu vasaras nometni "Naudas laboratorija" 6–11 gadus veciem bērniem, lai viņi jēgpilni pavadītu vasaras brīvlaiku un iegūtu vērtīgas zināšanas par finanšu jautājumiem. Nometnes tēmas bija saistītas ar naudu, un tās caurvija grāmatā "Nauda un citas Cīruļu ģimenes lietas" ietvertie stāsti un atziņas.

Kopumā tika aizvadītas sešas nometnes nedēļas, kuru laikā bērni apguva dažādas naudas prasmes – vēlmju un vajadzību atšķiršanu, naudas pelnīšanu, gudru tās tērēšanu, uzkrājumu veidošanu un drošu rīcību ar naudu. Nometnēs kopumā piedalījās 150 bērni, to atzinīgi novērtējuši kā bērni paši, tā viņu vecāki.

Naudas rubrika žurnālā "Baltais Valis"

Lai varētu finanšu pratību bērnu vidū, Swedbank Finanšu institūts turpina sadarbību ar žurnālu bērniem "Baltais Valis", kurā izveidota īpaša rubrika par naudas lietām. Jaunākajā žurnāla numurā bērniem ir iespēja iepazīt dažādu valstu valūtu, to simbolus un izzināt šīs valūtas vērtību. Rubrika ir brīvi pieejama Swedbank blogā un kalpo kā mācību materiāls un palīgs sarunās ar bērniem par finansēm.

► Žurnāla bērniem "Baltais Valis" rubrika par naudu

Mācāmies naudas lietas kopā ar AS "Swedbank" Rakstu lasi arī www.baltaisvalis.lv

Nauda pasaulē – dažādu valstu valūtas

Katrai no valūtām ir sava vērtība pat tad, ja tās saucas vienādi, piemēram, dolāri ir gan Amerikas Savienotajās Valstīs, Austrālijā, Jaunzēlandē, Jamaikā, Nambijā, gan Singapurā un vēl daudzās citās valstīs. Arī peso ir Argentīnā, Kuba, Meksikā, Urugvajā un citur.

Pasaulē lielākajai daļai valstu ir sava valūta jeb naudas sistēma. Daļa Eiropas Savienības valstu, tajā skaitā Latvijā, vienojušās, ka tām būs vienota naudas sistēma – eiro.

Eiro ir ne tikai nauda – tā simbolizē Eiropas vienotību un kopīgo mantojumu. Katra banknote attēlo kādu Eiropas arhitektūras laikmetu – no senajiem pilāriem līdz mūsdienu teltīm. Nauda parāda, cik daudza un bagāta ir Eiropas kultūra.

Swedbank

Izpēti valstu valūtas un to simbolus!

Amerikas dolārs	Britu mārciņa	Eiropas Savienības eiro	Japānas jena	Kanādas dolārs	Armēnijas drams	Gruģijas laris
Šveices franki	Indijas rūpija	Filipīnu peso	Israēla šekels	Ukrāinas grivna	Turcijas liras	Čehijas koruna

Interesanti fakti par valūtām

Dienvietlāfrikas randu banknotes attēlo šīs valsts dzīvnieku Lielo piecspārni – ievērojamākos dzīvniekus. Tie ir lauva, leopardis, zilonis, degunradzis un bifelis. Tādā veidā tiek godāti šīs valsts savvaļas dzīvnieki un parādīts, ka Dienvidāfrikā rūpējas par to drošību.

Uz Polijas zlotu banknotēm ir attēloti Polijas valdnieki. Piemēram, uz 10 zlotu banknotes attēlots Polijas karaļa Melko I portrets. Melko I vēsturē ir pazīstams kā pirmais Polijas valdnieks.

Jaunzēlandes banknotes attēlo svarīgas personas un arī retus šīs valsts dzīvniekus.

Uz Jaunzēlandes 5 dolāru naudas zīmē redzams šis Edmunda Hilārijs. Viņš kopā ar Tenzingu Norogaju 1953. gada 29. maijā pirmie uzkāpa pasaules augstākajā kalnā Everestā.

Brīvu sterlīgu mārciņu ir pasaulē vecākā valūta. Pagājušajā gadā tā piedzīvoja izmaiņas, jo uz 5, 10, 20 un 50 banknotēm tagad redzams karaļa Čārlza II portrets. Līdz šim uz tām bija karalienes Elizabetes II portrets.

Lietuva:

Jauniešu finanšu un emocionālā veselība

Šovasar Swedbank Lietuva kļuva par galveno partneri Jaunimo linijai, stiprinot saikni starp finanšu un psiholoģisko veselību. Partnerība ir vērsta uz to, lai mazinātu finanšu trauksmi jauniešu vidū un paplašinātu emocionālā atbalsta pieejamību, tostarp ar jaunas lietotnes izstrādi. Kopīgā sociālo mediju kampaņa "Jauniešu finanšu veselība un sirdsmiers" sasniedza vairāk nekā 121 tūkstoši jauniešu vecumā no 18 līdz 35 gadiem, un iesaistes rādītājs pārsniedza 50 %.

Saturs aptvēra gan personīgās finanses un karjeras plānošanu, gan kiberdrošību. Tāpat Swedbank Finanšu institūts kopā ar Jaunimo liniju piedalījās NMA vasaras sesijā – izglītības un attīstības programmā talantīgiem skolēniem. Diskusijās tika runāts par finanšu trauksmes cēloņiem, tās atpazīšanu un praktiskiem risinājumiem, kā veselīgi ar to tikt galā.

► Swedbank Lietuva

Igaunija:

Atklāts Finanšu pratības centrs

26. septembrī Tallinā durvis vērīs pirmais interaktīvais finanšu pratības centrs Igaunijā. Tas veidots kā mācību un pieredzes telpa skolēniem no 7. klases līdz 12. klasei (14–19 gadi). Apmeklējuma laikā jaunieši komandās izmēģina spēles un uzdevumus par investīcijām, budžeta plānošanu, aizņēmumiem, uzņēmējdarbību un ilgtspēju. Katrā vizītē piedalās līdz 30 skolēniem, kuri sacenšas komandās, tomēr vienlaikus mācās sadarboties. Centra programma ilgst vairāk nekā divas stundas un ietver gan interaktīvu aktivitāšu sesiju, gan kopīgu refleksiju ar vadītāju. Šāda pieeja ļauj jauniešiem drošā vidē izmēģināt finanšu lēmumu pieņemšanu un redzēt, kā teorija darbojas praksē.

Zviedrija:

Studenti tērē vairāk, nekā nopelna

Swedbank Zviedrija izdevusi pētījumu, kas rāda, ka ceturrtā daļa studentu ik mēnesi tērē vairāk, nekā nopelna. Galvenie iemesli ir augstās dzīvošanas izmaksas un ierobežotie ienākumi, tāpēc daudzi spiesti izmantot uzkrājumus vai pajauties uz vecāku atbalstu. Rakstā

uzsvērta, ka šāda situācija ilgtermiņā apdraud finanšu veselību, jo uzkrājumi netiek papildināti, bet gan samazināti. Šis fakts atgādina, ka arī valstīs ar augstiem ienākumiem jauniešu finanšu stabilitāte nav pašsaprotama.

► Swedbank Zviedrija

Latvijā

“Ož pēc shēmas!” – kā pasargāties no krāpniekiem

Šogad Latvijā ir strauji pieaudzis finanšu krāpniecības gadījumu skaits – reģistrēti vairāk nekā **4000 uzbrukumu**, un iedzīvotāji zaudējuši aptuveni **12 miljonus eiro**. Lai mazinātu riskus, Nacionālais kiberdrošības centrs (CERT-LV) kopā ar Aizsardzības ministriju uzsācis informatīvo kampaņu “Ož pēc shēmas!”.

Kampaņas mērķis ir palīdzēt sabiedrībai atpazīt visbiežākās krāpniecības metodes – viltotas tīmekļa vietnes, maldinošus e-pastus, īsziņas un telefona zvanus, kuros krāpnieki uzdodas par bankām, valsts iestādēm vai uzņēmumiem.

Lai iedzīvotājiem būtu vieglāk sagatavoties, kampaņas **mājaslapā** pieejami praktiski padomi, infografiki un pat testi, kas māca atpazīt aizdomīgas situācijas.

Krāpnieku radītos zaudējumus pilnībā izskaust nav iespējams, tomēr zināšanas un uzmanība var pasargāt no lieliem finansiāliem zaudējumiem.

“Latvia Fintech Forum 2025” – inovācijas finanšu pieejamībai

30. septembrī Mazajā ģildē Rīgā notika “Latvia Fintech Forum 2025”, kas pulcēja Latvijas un Eiropas finanšu tehnoloģiju nozares pārstāvjus. Foruma diskusiju centrā bija jautājums, kā digitālie pakalpojumi un inovācijas var uzlabot finanšu pieejamību un sabiedrības pārticību.

Eksperti apsprieda gan jaunu digitālo banku risinājumu attīstību, gan regulējuma izaicinājumus, kas nosaka, cik ātri un droši iedzīvotāji var izmantot modernus finanšu

pakalpojumus. Forumā tika akcentēts, ka inovācijas fintech jomā var palīdzēt mazināt finanšu nevienlīdzību, piedāvājot ērtākus, lētākus un drošākus pakalpojumus plašākam sabiedrības lokam.

Notikuma programmā īpaši izcēlās “Fintech Factor 2025” start-up konkurss, kurā jaunuzņēmumi prezentēja idejas, kas nākotnē varētu stiprināt iedzīvotāju finanšu drošību un uzkrājumu veidošanas iespējas.

► [Lasīt vairāk par forumu](#)

“Ideju kauss 2025” – platforma jaunām biznesa idejām

Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra uzsākusi pieteikšanos biznesa ideju konkursam “Ideju kauss 2025”. Dalībniekiem paredzēts 40 000 eiro balvu fonds, tostarp galvenā balva – 10 000 eiro, kā arī profesionālu atbalsts un apmācības par mākslīgā intelekta rīku izmantošanu uzņēmējdarbībā.

Konkurss norisinās jau 17. reizi, un tas ir bijis starta platforma daudziem veiksmīgiem uzņēmumiem, tostarp Blue Shock Race (elektro-kartingi), Bruntor (kravas elektroskrejriteņi) un Medon (digitālā klīnika). Konkursa mērķis – palīdzēt drosmīgām idejām pārtapt konkurētspējīgos uzņēmumos.

► [Pieteikšanās līdz 19. septembrim vietnē idejukauss.lv](#)

Pasaulē

Eiropas Banku federācija: Eiropai vajadzīga spēcīga finanšu pratības stratēģija

Eiropas Banku federācija (turpmāk – EBF) paudusi atbalstu jaunajai Eiropas Komisijas iniciatīvai izveidot Eiropas finanšu pratības stratēģiju un iesniegusi astoņas rekomendācijas tās īstenošanai. Starp svarīgākajām – finanšu pratība jāautver kā dzīves prasme visos vecumos, tā jāiekļauj mācību saturā, jāveic regulāri mērījumi un jāapvieno finanšu zināšanas ar digitālajām prasmēm.

EBF uzsver arī nepieciešamību izglītēt sabiedrību par krāpšanas riskiem un mācīties no labākajiem piemēriem Eiropā. Organizācija atgādina, ka Eiropā kopā noguldījums ir ap 11,5 triljoniem eiro, taču salīdzinoši maz tiek novirzīts ieguldījumiem, jo ierobežotas finanšu zināšanas bieži mazina cilvēku vēlmi un spējas izmantot tirgus instrumentus.

► [Lasīt vairāk EBF mājaslapā](#)